

't Zit emza...

... als ouders uit elkaar gaan

www.kinderrechtswinkel.be

't Zit em zo...

... als ouders uit elkaar gaan

Veel kinderen stellen vragen aan de Kinderrechtswinkel over wat er met hen gebeurt als hun ouders uit elkaar gaan. Bijvoorbeeld of zij kunnen beslissen bij welke ouder ze willen wonen wanneer hun ouders niet samenwonen, of ze kunnen beslissen om niet meer bij een ouder op bezoek te gaan na een echtscheiding, ...

Ouderlijk gezag

ALGEMEEN

Ouders hebben volgens de wet **ouderlijk gezag** over hun kinderen tot deze 18 worden. Dit betekent dat ouders **beslissingen** kunnen nemen over hun kinderen en dat ze **verantwoordelijk** zijn voor hun kinderen tot deze meerderjarig worden. Ouders moeten wanneer ze beslissingen nemen over hun kinderen wel het belang van hun kinderen voor ogen houden, en ze moeten natuurlijk ook steeds de wet respecteren.

Je ouders mogen bv. beslissen over je woonplaats, bezittingen, opvoeding, opleiding, vrije tijd,... tot je 18 wordt. Aan de andere kant moeten je ouders ook wel instaan voor de kosten van je levensonderhoud en je school.

CO-ouderschap of exclusief ouderlijk gezag?

Sinds 1995 maakt het niet meer uit of ouders (wettelijk) samenleven of niet, en of ze getrouwd zijn of gescheiden. Toen voerde men immers het co-ouderschap in in de wet. 'Co' wil zeggen 'samen'. '**Co-ouderschap**' betekent dus dat 2 ouders samen het ouderlijk gezag uitoefenen over hun minderjarige kinderen. Ook ouders die niet (meer) samenleven of gescheiden zijn, hebben dus allebei evenveel te zeggen over hun kinderen.

Vroeger was het zo dat alleen de vader of moeder waar het kind bij woonde na een scheiding het hoederecht (of ouderlijk gezag) had over zijn of haar kind. De andere ouder had alleen een bezoekerrecht. Deze ouder kon dus niets beslissen over zijn of haar kind. Maar dat is dus al lang verleden tijd.

Soms verschillen ouders te sterk van mening over iets en kunnen ze het hierdoor **niet eens worden over een bepaalde beslissing** over hun kinderen. Dan moet de vader of moeder aan de familierechter vragen om de knoop door te hakken en te bepalen welke beslissing moet worden genomen.

Wanneer een moeder haar 7-jarig zoontje bijvoorbeeld een gevaarlijke, maar in haar ogen noodzakelijke, operatie wil laten ondergaan, en de vader is hiertegen, zal de moeder toestemming moeten vragen aan de familierechter voor de operatie.

Helaas komt het ook wel eens voor dat ouders over bijna alles ruzie maken en dus heel vaak de rechter moeten inschakelen wanneer er beslissingen moeten worden genomen over hun minderjarige kinderen. In dat geval kan de familierechter het ouderlijk gezag aan één ouder toekennen. Deze ouder heeft dan ‘**exclusief ouderlijk gezag**’ en kan alle beslissingen over de kinderen alleen nemen. De andere ouder heeft wel nog steeds recht op contact met zijn of haar kind, en op informatie over hoe het met zijn of haar kind gaat. Deze regeling komt niet zo vaak voor. Co-ouderschap is volgens de wet de regel, exclusief ouderlijk gezag de uitzondering.

De familierechter besliste dat de moeder van de 11-jarige Fien het exclusief ouderlijk gezag heeft. De vader van Fien heeft dan bv. wel het recht om het rapport van Fien te zien en om naar het oudercontact te komen op school maar niet om te beslissen naar welke school Fien gaat.

Verblijfsregeling en/of omgangsregeling

Een kind moet natuurlijk, ook wanneer zijn of haar ouders niet meer samenwonen, ergens wonen (of verblijven): bij één ouder of om beurten bij beide ouders. En wanneer een kind bij één ouder woont, dan gaat het regelmatig op bezoek bij de andere ouder. Men zegt dat deze ouder een omgangsrecht heeft.

In het geval van **exclusief ouderlijk gezag** zullen de minderjarige kinderen bij de ouder mét exclusief ouderlijk gezag wonen. Maar ook dan zal voor de andere ouder een **omgangsregeling** voorzien worden door de familierechter.

Wanneer ouders met **co-ouderschap** niet samenleven, kunnen zij vanuit hun gezamenlijk ouderlijk gezag samen beslissen welke afspraken ze maken rond de woonplaats van hun minderjarige kinderen. Welk wordt het domicilieadres van de kinderen? Wanneer verblijven ze bij welke ouder,... Dit leggen ze vast in een **verblijfsregeling** die eventueel ook bekrachtigd (of gehomologeerd) kan worden door de familierechter.

Vertel aan je ouders zeker jouw mening hierover! Jij kan niet kiezen bij wie je wilt wonen als je ouders niet samenleven. Maar wanneer je ouders weten hoe jij erover denkt, houden ze er wellicht ook rekening mee als dat kan.

Wanneer ouders het niet eens geraken over hun minderjarige kinderen

BEMIDDELING IN FAMILIEZAKEN

Als ouders er niet of moeilijk in slagen om samen afspraken te maken, dan kunnen ze terecht voor hulp bij '**bemiddelaars in familiezaken**'. Via de tussenkomst van neutrale personen die hiervoor een speciale opleiding volgden, proberen ouders zo toch tot goede en duidelijke afspraken te komen over hun minderjarige kinderen.

EEN PROCES

Wanneer ouders er echt samen niet uit geraken, ook niet na een bemiddeling, zit er niets anders op dan een **gerechtelijke procedure** te starten bij de familierechtbank.

Bij de start van het proces wijst de familierechter ouders er op dat ze kunnen gebruik maken van bemiddeling in familiezaken (buiten de rechtbank), of dat ze kunnen proberen om samen tot een oplossing te komen in een gespecialiseerde 'kamer voor minnelijke schikking' (een afdeling binnen de familierechtbank).

Wanneer het tot een echte procedure komt, gaat men ervan uit dat de familierechter **zo snel mogelijk**, in kort geding, moet beslissen wanneer hij beslissingen

moet nemen over minderjarigen, bv. over het ouderlijk gezag, over een verblijfs- of omgangsregeling, of over onderhoudsgeld voor minderjarige kinderen. De familierechter kan ook steeds **voorlopige maatregelen** nemen die later kunnen aangepast worden wanneer de situatie verandert.

*Als ouders die **getrouwd** zijn, ruzie maken, wil dit daarom nog niet zeggen dat ze gaan scheiden. Toch kan het gebeuren dat getrouwde ouders elkaar een tijdje niet meer willen zien. Ze kunnen niet meer met elkaar opschieten en willen hierover een poosje rustig nadenken. In dat geval gaan **ouders dus wel even uit elkaar, maar willen ze toch (nog) niet scheiden**. Wanneer ouders dan samen geen afspraken kunnen maken over hun minderjarige kinderen, kunnen ze aan de familierechter vragen om hierover te beslissen en voorlopige maatregelen te voorzien.*

*Natuurlijk komt het soms voor dat ouders echt niet meer met elkaar willen getrouwd blijven. Dan willen ze toch van elkaar **scheiden**. Er bestaan veel redenen waarom ouders van elkaar willen scheiden. Bijvoorbeeld wanneer ze de hele tijd ruzie maken, of wanneer ze elkaar niet meer graag zien,... Sommige kinderen denken dat het hun schuld is als ouders gaan scheiden. Dat is niet zo. Een kind kan daar niets aan doen. **Scheiden is altijd een beslissing van ouders en niet van de kinderen**. Scheiden kan niet zomaar er moeten hierbij heel veel regels gevolgd worden. Mensen die willen scheiden nemen dan ook meestal een advocaat onder de arm. Die helpt hen om alles zo goed mogelijk te regelen. Daarna gaan ze naar de familierechtbank.*

***Tijdens de echtscheidingsprocedure** zal de familierechter in kort geding (een versnelde procedure) beslissingen nemen over de minderjarige kinderen. Op het einde van de echtscheidingsprocedure zal de familierechter de scheiding uitspreken. Vanaf dat moment zijn deze mensen officieel gescheiden.*

*Bij een scheiding worden heel wat afspraken gemaakt tussen ouders of wordt er heel wat geregeld door de familierechter. En het kan zijn dat er na verloop van tijd iets aan de afspraken moet veranderd worden. Bijvoorbeeld als je meer of minder op bezoek wilt gaan bij een van je ouders, of als een ouder verhuist naar een ander land,... **Als er na de scheiding iets moet veranderd worden aan de afspraken over de kinderen**, én ouders komen hierin niet overeen moet één van hen opnieuw naar de familierechtbank stappen. Ten slotte komen ook ouders die wel nog **getrouwd** zijn (en willen blijven) soms niet overeen bij het nemen van een beslissing over hun minderjarige kinderen. Dan kunnen ze aan de familierechter vragen om knopen door te hakken. Bv. wanneer een moeder haar zontje wil laten opereren maar de vader hiermee niet akkoord gaat.*

*Hetzelfde geldt voor ouders die **nooit getrouwd** geweest zijn of voorheen **feitelijk of wettelijk samenwoonden**.*

DE FAMILIERECHTER NEEMT STEEDS EEN BESLISSING IN HET BELANG VAN DE KINDEREN

De familierechter zal eerst zoveel mogelijk **informatie proberen verzamelen** over de situatie. Bij de ouders, eventueel via een maatschappelijk onderzoek, en soms bij de kinderen zelf. Tijdens een **maatschappelijk onderzoek** proberen justitieassistenten zoveel mogelijk aan de weet te komen over de situatie door bij de mensen thuis op bezoek te komen, door met de school van de kinderen te praten,...

Kinderen kunnen via hun **hoorrecht** hun mening over de situatie kwijt aan de rechter. Als je jonger bent dan 12 kan je zelf vragen aan de familierechter om gehoord te worden. De rechter kan dit dan niet weigeren. Ook je ouders kunnen vragen aan de rechter om je te horen maar de rechter kan dit wel weigeren. Vanaf dat je 12 jaar bent, zal je automatisch per brief op de hoogte gebracht worden door de rechter dat je kan gehoord worden als je dit wilt. Je kan dan met een antwoordformulier laten weten aan de rechter of je wilt gehoord worden of niet.

Als je meer wilt weten over het hoorrecht kan je de brochure lezen van de Kinderrechtswinkel over het hoorrecht van kinderen, 't Zitemzo... als je gehoord wordt door de rechter.

Nadat de familierechter zich een goed beeld heeft kunnen vormen over de situatie, zal hij een beslissing nemen waarvan hij denkt dat deze het best is voor de kinderen. Dit is dus niet noodzakelijk wat de kinderen willen, of wat ze gevraagd zouden hebben tijdens het horen.

*Wanneer een rechter moet beslissen over een **verblijfsregeling** bij ouders met co-ouderschap, moet hij sinds 2006 voorrang geven aan een gelijkverdeeld verblijf (bv. een week bij moeder en een week bij vader) van kinderen bij beide ouders. Maar in het belang van de kinderen kan hij hier wel van afwijken.*

NIET AKKOORD MET DE BESLISSING VAN DE RECHTER?

Jammer genoeg kunnen minderjarige kinderen zelf niets ondernemen wanneer ze niet akkoord gaan met de beslissing van de rechter.

Wanneer (een van) hun ouders niet akkoord gaan met het vonnis (de beslissing) van de rechter, kunnen zij hiertegen wel **in beroep gaan** binnen de maand nadat de beslissing werd genomen. Zo krijgen ze een nieuwe kans om de rechter in beroep te overtuigen om een andere beslissing te nemen in het belang van de kinderen.

Daarnaast kunnen ouders ook telkens er **gewijzigde omstandigheden zijn, terugkeren naar de familierechter** om een nieuwe beslissing te vragen.

Wanneer een ouder bv. hertrouwt, of wanneer een ouder naar het buitenland verhuist,... is er sprake van gewijzigde omstandigheden.

EEN UITSPRAAK VAN EEN RECHTER MOET IN ELK GEVAL UITGEVOERD WORDEN

Wanneer een vonnis niet zou uitgevoerd worden, kan de familierechter maatregelen nemen om zijn beslissing gedwongen te laten uitvoeren. Hij kan bv. een **dwangsom** opleggen voor elke keer dat de kinderen niet op bezoek gaan bij een ouder, of hij kan de **verblijfsregeling veranderen** zodat kinderen moeten gaan wonen bij de ouder waarbij ze niet op bezoek gaan, een **deurwaarder** kan kinderen ook ophalen bij een ouder om ze af te zetten bij de andere ouder,...

Positie van kinderen wanneer ouders uit elkaar gaan

Tot slot zetten we nog even op een rijtje wat jouw positie, als minderjarige, is wanneer je ouders uit elkaar gaan:

Tot je meerderjarig (18 jaar) wordt, kan je **niet kiezen bij wie je wilt wonen, en ook niet beslissen of, en wanneer je op bezoek gaat bij een ouder** wanneer je ouders uit elkaar gaan. Ofwel beslissen je ouders hier samen over, ofwel beslist de rechter.

Wanneer je ouders of de rechter een beslissing nemen waarmee jij het niet eens bent, kan je **hiertegen ook niets ondernemen**.

Je kan wel **gehoord worden door de rechter** over wat jij denkt van de situatie. Maar je kan alleen gehoord worden **wanneer er een proces loopt**. Als geen van je beide ouders een procedure start, kan jij dus jammer genoeg geen gebruik maken van je hoorrecht.

Vanaf dat je 12 jaar bent, zal je automatisch uitgenodigd worden door de familierechter om gehoord te worden. Wanneer je jonger bent dan 12 jaar word je niet automatisch uitgenodigd maar kan je wel vragen om gehoord te worden.

Nog vragen?

Het is niet altijd gemakkelijk om je eigen mening te vertellen over de situatie wanneer je ouders uit elkaar gaan. Het kan nuttig zijn om je vooraf goed te informeren en er met iemand over te praten. Vrienden, mensen die je vertrouwt of een dienst als de Kinderrechtswinkel, kunnen je helpen om alles voor jezelf op een rijtje te zetten.

De “tZitemzo...”-reeks bestaat uit meerdere folders over verschillende thema's die belangrijk voor je kunnen zijn. Je leest meer uitleg over bijvoorbeeld 'het hoorrecht' en 'als je minderjarige bent' in één van deze folders. Ook een folder over wie volgens de wet je vader en moeder zijn, 't Zitemzo... als je wilt weten wie je bent,... maakt deel uit van deze reeks. Alle folders uit de “tZitemzo” ...-reeks kunnen besteld worden of in PDF gedownload worden via de website www.kinderrechtswinkel.be.

Je kan de Kinderrechtswinkel bereiken via:

 070/21 00 71

 info@kinderrechtswinkel.be

 www.kinderrechtswinkel.be

met steun van de Vlaamse overheid